

คู่มือปฏิบัติงาน

การประชุมสภาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเขาหลวง

อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานการประชุมสภาท้องถิ่น จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจการสภา และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเขาหลวง ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เอื้ออำนวยในการปฏิบัติงาน เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาทำให้มีประสิทธิภาพในการจัดการะงาน หรือในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานประจำหน่วยงานกิจการสภา ติดภารกิจไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ผู้ที่ได้รับมอบหมายสามารถปฏิบัติแทนได้ โดยทำการศึกษาคู่มือปฏิบัติงานเล่มนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือปฏิบัติงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการต่อไป

งานกิจการสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเขาหลวง
อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
๒๒ มกราคม ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ ๑ ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการสภาท้องถิ่น	
การประชุมสภาครั้งแรก	๑
ผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราว	๑
การเลือกประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการสภาท้องถิ่น	๒
หมวดที่ ๒ การประชุม	๗
หมวดที่ ๓ ญัตติและงบประมาณ	
การเสนอญัตติ	๑๔
การเสนอร่างข้อบัญญัติ	๑๖
หมวดที่ ๔ การอภิปราย	๒๖
หมวดที่ ๕ การลงมติ	๒๘
หมวดที่ ๖ กระทู้ถาม	๓๐
หมวดที่ ๗ คณะกรรมการสภาท้องถิ่น	๓๓
หมวดที่ ๘ การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อย	๓๕
หมวดที่ ๙ การแถลงนโยบาย	๓๗
เอกสารอ้างอิง	๓๘

สารบัญแนภาพ

เรื่อง	หน้า
แผนภาพที่ ๑ การเลือกประธานสภาท้องถิ่น	๖
แผนภาพที่ ๒ การประชุมสภาท้องถิ่น	๑๓
แผนภาพที่ ๓ การเสนอญัตติ	๒๓
แผนภาพที่ ๔ กระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และร่างเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาล	๒๔
แผนภาพที่ ๕ กระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒๕
แผนภาพที่ ๖ การอภิปราย	๒๗
แผนภาพที่ ๗ การลงมติ	๒๙
แผนภาพที่ ๘ การตั้งกระทู้ถาม	๓๒

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑ การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราว	๑
ตารางที่ ๒ จำนวนรองประธานสภาท้องถิ่นแต่ละประเภท	๓
ตารางที่ ๓ การประชุมกรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม	๘
ตารางที่ ๔ การประชุมสามัญ	๘
ตารางที่ ๕ การประชุมวิสามัญ	๙
ตารางที่ ๖ ตัวอย่างญัตติ	๑๔

หมวดที่ ๑

ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่น อาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ มีอำนาจตีความ วินิจฉัย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น กรณีที่มีปัญหาโต้แย้งการปฏิบัติตามระเบียบหรือระเบียบไม่ได้กำหนดไว้ก็ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยและใช้บังคับไปพลางก่อน แล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นนำข้อโต้แย้งนี้เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อวินิจฉัยสั่งการ หรือใช้บังคับเฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอต่อนายอำเภอทราบเพื่อวินิจฉัยสั่งการหรือใช้บังคับเฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา (ตามข้อ ๕ วรรคสอง)

การประชุมสภาครั้งแรก

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖ ให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดให้สมาชิกมีการประชุมสภาครั้งแรกภายใน ๑๕ วัน นับแต่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกครบตามจำนวนแล้ว สิ่งที่ต้องทำในการประชุมสภาครั้งแรก คือ

๑. ปฏิญาณตนในที่ประชุม (ยกเว้น อบต. ไม่ต้องปฏิญาณตน)
๒. เลือกประธานสภาท้องถิ่น
๓. เลือกรองประธานสภาท้องถิ่น
๔. เลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น
๕. กำหนดสมัยประชุมสามัญของปีนั้น และกำหนดสมัยประชุมสามัญสมัยแรกของปีถัดไป

ผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราว

ในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗ กำหนดให้มีผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราว ดังนี้

๑. ประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว ให้สมาชิกสภาที่มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว แต่หากผู้มีคุณสมบัติตาม (๑) ไม่ยอมทำหน้าที่ ให้ผู้มีอายุสูงสุดรองลงมาทำหน้าที่แทน และในกรณีที่สมาชิกสภาที่มีอายุสูงสุดเท่ากันมากกว่า ๑ คน ให้ใช้วิธีจับสลาก

หน้าที่ประธานสภาชั่วคราว

(๑) นำสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณตน (ยกเว้น อบต. ไม่ต้องปฏิญาณตน)

(๒) ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น

การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราวนั้น ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐

ตารางที่ ๑ การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราว

ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธานสภาชั่วคราวพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	เมื่อมีมติเลือกประธานสภา
เทศบาล	ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล	นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภา

๒. เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราว ให้ปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการสภาท้องถิ่นในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก

การเลือกประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการสภาท้องถิ่น

๑) การเลือกประธานสภาท้องถิ่น ประกอบไปด้วยวิธีการเสนอชื่อ การลงคะแนน การตรวจนับคะแนน การรายงานผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๑) การเสนอชื่อ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้สมาชิกสภาสามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภา ดังนี้

- (๑) สมาชิกสภา ๑ คน สามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาได้เพียง ๑ ชื่อ
- (๒) ผู้ที่ถูกเสนอชื่อจะต้องมีสมาชิกสภาออกเสียงรับรองอย่างน้อย ๒ คนและรับรองได้เพียงครั้งเดียว
- (๓) หากมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาเพียง ๑ คน ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔

๑.๒) การลงคะแนน

ให้สมาชิกสภาเขียนชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถูกเสนอ จำนวน ๑ ชื่อ และให้สมาชิกสภาหย่อนบัตรที่เขียนชื่อเหมือนการลงคะแนนลับ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๕ วรรคสาม โดยประธานสภาชั่วคราวเป็นผู้เรียกสมาชิกสภาท้องถิ่นตามลำดับอักษร นำซองมาใส่ในหีบที่จัดไว้ต่อหน้าประธานที่ประชุม

๑.๓) การตรวจนับคะแนน

ประธานสภาชั่วคราวเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่า ๒ คน มาช่วยนับโดยที่ผู้ได้รับเลือกมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) เป็นผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด
- (๒) หากมีผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากัน ให้ลงคะแนนใหม่โดยวิธีเดิมอีกครั้ง (ตาม ๑.๒) เลือกใหม่เฉพาะบุคคลที่มีคะแนนเท่ากัน
- (๓) หากคะแนนยังเท่ากันอีกให้ใช้วิธีจับสลาก โดยวิธีจับสลากนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๘ วรรคสาม ดังนี้

(๓.๑) ประธานสภาชั่วคราวจัดให้ตกลงกันว่าใครจับสลากก่อน

(๓.๒) ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้ประธานสภาชั่วคราวจับสลากว่าใครจะจับสลากก่อน

(๓.๓) บัตรสลาก ต้องมีชนิด สี ขนาด เหมือนกัน มีจำนวนเท่าคนที่มีคะแนนสูงสุด และเขียนว่า “ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น” จำนวน ๑ บัตร นอกนั้น เป็น “ไม่ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น”

๑.๔) การรายงานผล

ประธานสภาชั่วคราวมีหน้าที่ รายงานผลการเลือกประธานสภาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการแต่งตั้งทันที

๒) การเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น เมื่อมีการเลือกประธานสภาได้แล้ว ให้สภาท้องถิ่น ดำเนินการเลือกรองประธานสภา และเลขานุการสภา ซึ่งการเลือกรองประธานสภาและเลขานุการสภานี้ จะต้องเลือกในการประชุมสภาครั้งแรก จำนวนรองประธานสภาสามารถมีได้ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

ตารางที่ ๒ จำนวนรองประธานสภาท้องถิ่นแต่ละประเภท

ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนรองประธานสภาท้องถิ่น (คน)
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๒
เทศบาล	๑
องค์การบริหารส่วนตำบล	๑

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๒ วิธีการเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๑) การเสนอชื่อ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้สมาชิกสภาสามารถ เสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองประธานสภา ดังนี้

- (๑) สมาชิกสภา ๑ คน สามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองประธานสภาได้เพียง ๑ ชื่อ
- (๒) ผู้ที่ถูกเสนอชื่อจะต้องมีสมาชิกสภาออกเสียงรับรองอย่างน้อย ๒ คน และรับรองได้เพียงครั้งเดียว
- (๓) หากมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองประธานสภาเพียง ๑ คน ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔

๒.๒) การลงคะแนน

ให้สมาชิกสภาเขียนชื่อตัว และชื่อสกุลของผู้ถูกเสนอ จำนวน ๑ ชื่อ และให้สมาชิกสภาหย่อนบัตรที่เขียนชื่อเหมือนการลงคะแนนลับ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๕ วรรคสาม โดยประธานสภาเป็นผู้เรียกสมาชิกสภาตามลำดับอักษร นำซองมาใส่ในหีบที่จัดไว้ต่อหน้าประธานที่ประชุม

๒.๓) การตรวจนับคะแนน ประธานสภาเชิญสมาชิกสภาไม่น้อยกว่า ๒ คน มาช่วยนับโดยที่ผู้ได้รับเลือกมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) เป็นผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด

- (๒) หากมีผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากัน ให้ลงคะแนนใหม่โดยวิธีเดิมอีกครั้ง (ตาม ๒.๒) เลือกใหม่ เฉพาะบุคคลที่มีคะแนนเท่ากัน
- (๓) หากคะแนนยังเท่ากันอีกให้ใช้วิธีจับสลาก โดยวิธีการจับสลากนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๘ วรรคสาม ดังนี้
- (๓.๑) ประธานสภาจัดให้ตกลงกันว่าใครจะจับสลากก่อน
- (๓.๒) ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้ประธานสภาจับสลากว่าใครจะจับสลากก่อน
- (๓.๓) บัตรสลากต้องมีชนิด สี ขนาดเหมือนกัน มีจำนวนเท่ากับคนที่คะแนนสูงสุด และเขียนว่า “ได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาท้องถิ่น” จำนวน ๑ บัตร นอกนั้นเป็น “ไม่ได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาท้องถิ่น”

๒.๔) การรายงานผล ประธานสภามีหน้าที่รายงานผลการเลือกรองประธานสภาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาลและนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ภายใน ๗ วัน นับแต่วันเลือก ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๑ วรรคท้าย

๓) การเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น วิธีการเลือกเลขานุการสภาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๓ ให้ประธานสภาใช้วิธีเดียวกับการเลือกรองประธานสภา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง มาบังคับใช้โดยอนุโลม และนำความตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๘ มาบังคับใช้โดยอนุโลม สรุปว่า วิธีการเลือกเลขานุการสภาใช้วิธีเดียวกันกับการเลือกประธานสภา

การเลือกเลขานุการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ให้เลือกจากสมาชิกสภาหรือพนักงานหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น พนักงานส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และเมื่อได้เลขานุการสภาแล้ว ให้เลขานุการสภาชั่วคราว พ้นจากตำแหน่ง

๔) กรณีตำแหน่งว่างลง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๕ ได้กำหนดว่าเมื่อประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่น พ้นจากตำแหน่งก่อนครบอายุสภา ให้สภาดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภาแทนในตำแหน่งที่ว่าง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

อำนาจหน้าที่ประธานสภาท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของประธานสภาท้องถิ่น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๖ ประธานสภาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ๑) ดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด
- ๒) เป็นประธานของที่ประชุมสภาท้องถิ่น เว้นแต่ในขณะที่เข้ากล่าวอภิปรายสนับสนุนหรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมสภาท้องถิ่น

- ๓) บังคับบัญชาการงานในสภาท้องถิ่น
- ๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น
- ๕) เป็นผู้แทนสภาท้องถิ่นในกิจการภายนอก
- ๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

อำนาจหน้าที่รองประธานสภาท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของรองประธานสภาท้องถิ่น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๗ รองประธานสภาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการช่วยประธานสภาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ของประธานสภาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

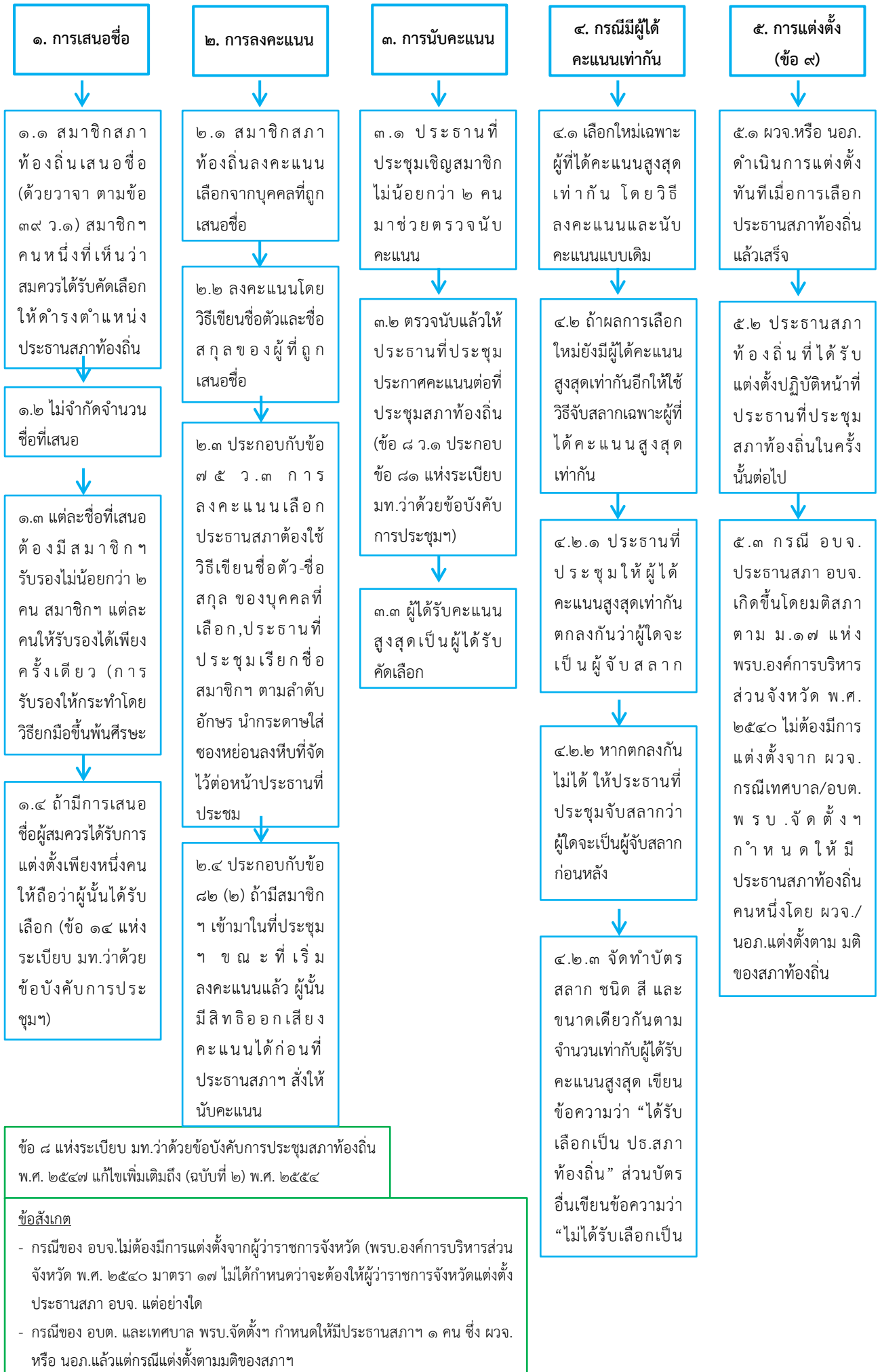
อำนาจหน้าที่เลขานุการสภา

หน้าที่ของเลขานุการสภาท้องถิ่น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๘ เลขานุการสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ดังนี้

- ๑) แจ้งนัดประชุมสภาท้องถิ่นตามคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น
- ๒) ชี้แจงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการ หรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น
- ๓) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นจัดทำระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่น
- ๔) เชิญประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราวปฏิบัติหน้าที่
- ๕) จัดทำรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น
- ๖) เก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารของสภาท้องถิ่น แต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น
- ๗) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
- ๘) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น
- ๙) หน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือกระทำการอื่นตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

ในการประชุมสภา ถ้าไม่มีเลขานุการสภา หรือมีแต่ไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภาเลือกสมาชิกสภาคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภาชั่วคราว โดยใช้วิธีการเลือก ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๓

แผนภาพที่ ๑ การเลือกประธานสภาท้องถิ่น

ข้อ ๘ แห่งระเบียบ มท.ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อสังเกต

- กรณีของ อบจ.ไม่ต้องมีการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด (พรบ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗ ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งประธานสภา อบจ. แต่อย่างใด
- กรณีของ อบต. และเทศบาล พรบ.จัดตั้งฯ กำหนดให้มีประธานสภาฯ ๑ คน ซึ่ง ผวจ. หรือ นอก.แล้วแต่กรณีแต่งตั้งตามมติของสภาฯ

หมวดที่ ๒

การประชุม

การประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่น นอกจากการประชุมสภาครั้งแรก และการเรียกประชุมกรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม การประชุมสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท ดังนี้

- ๑) การประชุมสามัญ
- ๒) การประชุมวิสามัญ

ในส่วนของการกำหนดจำนวนสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาท้องถิ่นกำหนดว่าการประชุมสามัญประจำปีแต่ละสมัยในปีนั้นจะเริ่มเมื่อใด แต่ละสมัยในปีนั้นมีการกำหนดที่วันและให้กำหนดวันเริ่มประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไป และมีกำหนดที่วันตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๑

เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นทำเป็นประกาศของสภาท้องถิ่น และปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีที่ไม่ได้กำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีไว้ หรือไม่ได้กำหนดวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกในปีถัดไป หรือมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสมัยประชุมสามัญประจำปี หรือวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีที่กำหนดไว้แล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในสมัยประชุมสามัญประจำปีอื่น หรือในสมัยประชุมวิสามัญก็ได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบ ข้อ ๒๑

การประชุมสภาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๐ ประกอบไปด้วยการประชุมสภาท้องถิ่น ๒ ประเภท ดังนี้

การประชุมสภาครั้งแรก

ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไปแล้ว ในหน้า ๑

การประชุมกรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม

กรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติว่า กรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

เทศบาล ตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติว่ากรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

องค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา ๕๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบันได้บัญญัติว่า กรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

ตารางที่ ๓ การประชุมกรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม

ประเภท	ผู้เรียกประชุม/เปิดประชุม/ปิดประชุม	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	ผู้ว่าราชการจังหวัด	มาตรา ๒๔ วรรคสอง
เทศบาล	ผู้ว่าราชการจังหวัด	มาตรา ๒๕ วรรคสอง
องค์การบริหารส่วนตำบล	นายอำเภอ	มาตรา ๕๔ วรรคสอง

การประชุมสามัญ

การกำหนดสมัยประชุมสภาสามัญจะเป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดให้มีจำนวนสมัยประชุมได้ปีละ ๒ สมัย ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติให้

(๑) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดสมัยประชุมสามัญได้ กำหนดไม่เกิน ๔๕ วัน

(๒) แต่กรณีจำเป็นสามารถขยายเวลาได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้อีกครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

เทศบาล ได้กำหนดให้มีจำนวนสมัยประชุมได้ปีละ ๔ สมัย มาตรา ๒๔ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติให้

(๑) สภาเทศบาลกำหนดสมัยประชุมสามัญได้ กำหนดไม่เกิน ๓๐ วัน

(๒) แต่กรณีจำเป็นสามารถขยายเวลาได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

องค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดให้มีจำนวนสมัยประชุมได้ปีละไม่น้อยกว่า ๒ สมัย แต่ไม่เกิน ๔ สมัย ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้

(๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดสมัยประชุมสามัญได้ กำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน

(๒) แต่กรณีจำเป็นสามารถขยายเวลาได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

ตารางที่ ๔ การประชุมสามัญ

ประเภท	จำนวนสมัย	จำนวนวัน/สมัย	อำนาจในการขยายเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
อบจ.	๒	๔๕	ประธานสภาฯ ไม่เกิน ๑๕ วัน/ครั้ง	มาตรา ๒๒
เทศบาล	๔	๓๐	ผู้ว่าราชการจังหวัด	มาตรา ๒๔ วรรค ๔
อบต.	๒ - ๔	๑๕	นายอำเภอ	มาตรา ๕๓

การประชุมวิสามัญ

เป็นการประชุมนอกสมัยการประชุมสามัญ โดยมีความจำเป็นของการประชุมเพื่อประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติให้

- (๑) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถเรียกประชุมสมัยวิสามัญได้ หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอให้เปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้
- (๒) สมัยประชุมมีกำหนดไม่เกิน ๗ วัน
- (๓) หากต้องการขยายวันประชุมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ และขยายได้ไม่เกิน ๗ วัน

เทศบาล ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน) ได้บัญญัติให้

- (๑) ประธานสภา นายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาจำนวนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งสามารถยื่นคำร้องขอเปิดประชุมจากผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมวิสามัญ
- (๓) สมัยประชุมมีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน
- (๔) หากต้องการขยายวันประชุมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

องค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติให้

- (๑) ประธานสภา นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาจำนวนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งสามารถยื่นคำร้องขอเปิดประชุมจากนายอำเภอ
- (๒) นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุมวิสามัญ
- (๓) สมัยประชุมมีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน
- (๔) หากต้องการขยายวันประชุมจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอก่อน

ตารางที่ ๕ การประชุมวิสามัญ

ประเภท	ผู้มีสิทธิขอเปิดประชุม	ผู้เรียกประชุม	สมัยประชุม	อำนาจในการขยายเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
อบจ.	- ประธานสภา - นายก อบจ. - สมาชิกสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม	ประธานสภา	๗ วัน	มติสภา อบต.ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม	มาตรา ๒๕
เทศบาล	- ประธานสภา - นายกเทศมนตรี - สมาชิกสภาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง	ผู้ว่าราชการจังหวัด	๑๕ วัน	ผู้ว่าราชการจังหวัด	มาตรา ๒๖
อบต.	- ประธานสภา - นายก อบต. - สมาชิกสภาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง	นายอำเภอ	๑๕ วัน	นายอำเภอ	มาตรา ๕๕

การเรียกประชุมสภาท้องถิ่น

๑) ให้ประธานสภาทำหนังสือแจ้งสมาชิกสภาท้องถิ่นทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนกำหนดวันเปิดสมัยประชุม ไม่น้อยกว่า ๓ วัน เช่น หนังสือเชิญประชุมออกวันที่ ๑ สิงหาคม จะต้องประชุมอย่างเร็วสุดคือวันที่ ๕ สิงหาคม จึงจะชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากวันออกหนังสือเชิญประชุมกับวันประชุมไม่รวมเวลาด้วยกัน ศาลปกครองเคยเพิกถอนข้อบัญญัติกรณีที่ส่งหนังสือเชิญประชุมล่วงหน้าไม่ถึง ๓ วันแล้ว ยกเว้นการประชุมเร่งด่วนจะแจ้งกำหนดให้ปิดประกาศได้น้อยกว่า ๓ วัน แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๒

๒) บอกรัตนในที่ประชุม และให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้ไม่ได้มาประชุมให้ทราบล่วงหน้าด้วย ในกรณีที่มีการประชุมต่อเนื่อง ประธานสภาสามารถบอกรัตนด้วยวาจาได้ แต่ต้องส่งหนังสือนัดประชุมไปยังสมาชิกที่มีได้เข้าร่วมประชุมให้ทราบด้วย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๓

๓) กรณีประชุมเร่งด่วน ประธานสภาสามารถนัดประชุมล่วงหน้าน้อยกว่า ๓ วันได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุม และต้องระบุเหตุอันรีบด่วนในหนังสือด้วย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๓

สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการเรียกหรือนัดประชุม

๑) ส่งระเบียบวาระไปพร้อมกัน เว้นแต่มีเหตุรีบด่วนให้แจ้งในขณะเปิดประชุม

๒) ประชาสัมพันธ์กำหนดวัน เวลา และเรื่องให้ประชาชนทราบ

หมายเหตุ การจัดระเบียบวาระเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๗

สิทธิของประชาชนในการเข้าฟังการประชุม

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๔ วรรคสอง กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาท้องถิ่น กำหนด (สภาท้องถิ่นต้องออกระเบียบกำหนดเป็นของตนเอง)

สิ่งที่จะต้องดำเนินการในการประชุมสภา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๕ กำหนดให้

- ๑) เมื่อถึงกำหนดเวลานัด เลขานุการสภาให้สัญญาณเรียกสมาชิกสภาเข้าห้องประชุม
- ๒) ให้ประธานตรวจดูว่าสมาชิกสภาเข้าประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่
- ๓) การนับองค์ประชุม
 - (๑) หากสมาชิกสภาไม่ได้ลงชื่อ แต่เข้าร่วมประชุมให้ถือว่ามาประชุม
 - (๒) หากสมาชิกสภาลงชื่อไว้ แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมไม่ให้นับ และถือว่าขาดประชุม
- ๔) ถ้าไม่ครบองค์ประชุมและพ้นกำหนดเวลานัด ๑ ชั่วโมง ให้ดำเนินการ ดังนี้
 - (๑) ให้ประธานสภาสั่งเลื่อนการประชุม
 - (๒) ให้ถือว่าสมาชิกสภาไม่อยู่ขาดประชุม
- ๕) การแจ้งเลื่อนการประชุมให้ใช้วิธีเกี่ยวกับการนัดประชุม

ประธานในที่ประชุมสภา/รองประธานสภาไม่อยู่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่

- ๑) ปกติให้ประธานสภาและรองประธานสภาตามลำดับเป็นประธานที่ประชุม
- ๒) ในกรณีประธานสภาและรองประธานสภาไม่อยู่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๖ คือ
 - (๑) ให้สมาชิกอายุสูงสุด หรือรองลงมาตามลำดับ เป็นประธานชั่วคราว เพื่อเลือกสมาชิกกันเองเป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น
 - (๒) วิธีการเลือก ให้เสนอชื่อ แล้วลงคะแนนโดยวิธียกมือ
- ๓) เมื่อประธานสภา/รองประธานสภา/ยอมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ในระหว่างการเลือก ให้ระงับการเลือก ถ้าเลือกได้แล้วให้ผู้ได้รับเลือกทำหน้าที่ และให้ประธานสภา/รองประธานสภา เป็นประธานที่ประชุมต่อไป

การประชุมตามระเบียบวาระ

๑) ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่นในการประชุมคราวนั้น และโดยทั่วไปวาระการประชุมจะเรียงลำดับก่อนหลัง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๗ ดังนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) กระทู้ถาม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๖) เรื่องอื่นๆ

กรณีที่ประชุมสภาท้องถิ่นตกลงกันเป็นอย่างอื่นในการประชุมคราวนั้น โดยไม่ต้องจัดเป็นระเบียบวาระตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๗ ก็ได้

๒) การสั่งปิดประชุม ประธานสภาจะสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระไม่ได้ เว้นแต่กรณีเกิดเหตุอลเวง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒๑ หากประธานฝ่าฝืน (สั่งปิดก่อน) ให้สมาชิกสภาจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งที่มีอยู่ในที่ประชุม เห็นว่าให้เปิดประชุมต่อไป ให้ประชุมต่อไปตามระเบียบวาระจนหมด และให้รองประธานสภาเป็นประธานที่ประชุม ถ้ารองประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุม (วิธีการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๖)

๓) วาระการประชุมที่ยังไม่ได้ประชุม ให้ประธานสภาจัดวาระนั้นเข้าในระเบียบวาระการประชุมในครั้งต่อไป

การพักประชุม

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๐ จะพักการประชุมได้ต้อง

- ๑) ประธานสภาเห็นเป็นการสมควร
- ๒) สั่งพักการประชุมไว้ชั่วคราวก็ได้ (ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน)

การประชุมโดยเปิดเผย - ลับ

การประชุมปกติเป็นการประชุมโดยเปิดเผย เว้นแต่

๑) กฎหมายหรือระเบียบกำหนดให้ประชุมลับ เช่น ประชุมเพื่อพิจารณาความประพฤติของสมาชิกสภา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๒ (แต่ผู้ที่ถูกอภิปรายอาจขอให้ประชุมเปิดเผยได้)

๒) ผู้บริหาร/สมาชิก ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของที่ประชุมร้องขอให้ประชุมลับ โดยทำเป็นหนังสือ/เสนอด้วยวาจาในการประชุม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคสอง (ไม่ต้องขอมติ)

ประชุมลับ

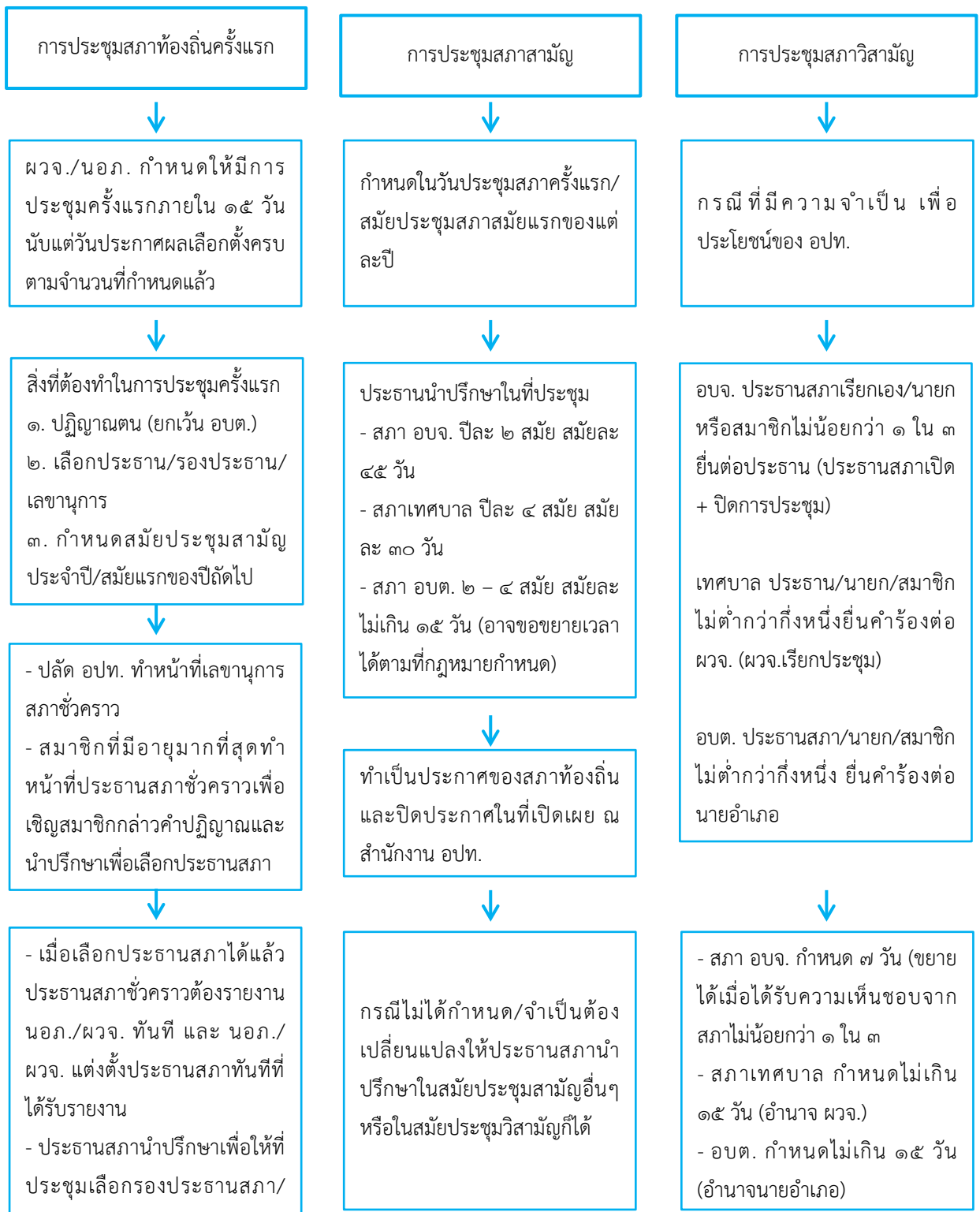
ประธานสภาสั่งให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องออกจากที่ประชุม จนพ้นระยะที่จะฟังการประชุมได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๒ ระบุว่าการประชุมสภาท้องถิ่นเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติ ของสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากเห็นว่ามี ความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหาย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ หรือเรื่องที่สมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามความในหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ให้ประชุมลับ เว้นแต่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

รายงานการประชุม

รายงานการประชุม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๓ มีดังนี้

- ๑) ต้องให้คณะกรรมการตรวจรายงานได้ตรวจสอบ
- ๒) ทำสำเนารายงานที่ได้ตรวจสอบแล้ว (อย่างน้อย ๒ ฉบับ) ให้สมาชิกตรวจดูก่อนเวลาประชุม ไม่น้อยกว่า ๑ วัน เพื่อให้สภาท้องถิ่นรับรองรายงานการประชุมนั้น
- ๓) การแก้ไขถ้อยคำในรายงานการประชุม ให้กระทำโดยมติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง อย่างน้อยจะต้องมีรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นมาประชุม ลาประชุม และขาดประชุม
- ๔) ให้ประธานสภาลงชื่อเป็นหลักฐานว่าสภารับรองแล้ว เมื่อสภาท้องถิ่นรับรองรายงานการประชุม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๔
- ๕) การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ เป็นไปตามมติของสภา โดยให้เลขานุการสภาท้องถิ่นปิดประกาศรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นมีมติรับรองแล้วในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ
- ๖) ข้อความใดๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจเสนอญัตติด้วยวาจาขอมีให้โฆษณา ถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบก็ให้เป็นไปตามที่ร้องขอ
- ๗) รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นที่คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมยังไม่ได้ตรวจสอบ หรือสภายังไม่ได้รับรอง หรือที่สภาท้องถิ่นได้รับรองแล้วแต่ประธานสภาท้องถิ่นยังไม่ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เพราะเหตุครบอายุของสภาท้องถิ่นหรือมีการยุบสภาท้องถิ่น ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นบันทึกเหตุการณ์นั้นไว้ และเป็นผู้รับรองรายงานการประชุมนั้น
- ๘) การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่นตามระเบียบข้อ ๓๕

แผนภาพที่ ๒ การประชุมสภาท้องถิ่น

หมวดที่ ๓

ญัตติและงบประมาณ

การเสนอญัตติ

ญัตติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๗ มี ๒ ประเภท คือ

- ๑) ญัตติเกี่ยวกับกิจการสภาท้องถิ่น
- ๒) ญัตติร่างข้อบัญญัติ

ข้อแตกต่าง คือญัตติร่างเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ที่ประชุมต้องพิจารณาเป็นสามวาระ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๕ หากเป็นญัตติเกี่ยวกับกิจการสภาท้องถิ่น จะมีลักษณะเป็นญัตติที่ขอมติที่ประชุมว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ไม่ต้องพิจารณาสามวาระ

การเสนอญัตติมีระเบียบ ดังนี้

๑) การเสนอญัตติต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น และมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อย ๒ คน เว้นแต่มีสมาชิกน้อยกว่า ๘ คน ให้สมาชิกรับรอง ๑ คน

๒) กรณีสมาชิกเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องให้ผู้บริหารรับรองด้วย (ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๔)

๓) การเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติใด ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอ หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เสนอตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ต้องมีผู้รับรอง

๔) ญัตติที่อาจเสนอด้วยวาจา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๘ แต่ต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรอง ดังนี้

- (๑) ขอให้รับรองรายงานการประชุม
- (๒) ขอให้รับรองรายงานอื่นๆ ของคณะกรรมการ
- (๓) ขอให้ปรึกษาเป็นการด่วน หรือญัตติขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติสามวาระรวดเดียว

ตามระเบียบข้อ ๔๕

- (๔) ญัตติที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง
- (๕) ญัตติที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นควรอนุญาต

ตารางที่ ๖ ตัวอย่างญัตติ

ตัวอย่างญัตติเกี่ยวกับสภาท้องถิ่น	ตัวอย่างญัตติเกี่ยวกับร่างข้อบัญญัติ
- ญัตติขอเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณ	- ญัตติร่างงบประมาณรายจ่าย (ไม่สามารถพิจารณาสามารถวาระรวดได้ตามระเบียบข้อ ๔๕ วรรคสาม)
- ญัตติขอจ่ายขาดเงินสะสม	- ญัตติร่างข้อบัญญัติทั่วไป (สามารถพิจารณาสามารถวาระรวดได้ตามระเบียบข้อ ๔๕)
- ญัตติขอโอนเงินงบประมาณ	
- ญัตติการพิจารณาแผนพัฒนา อบต.	
- ญัตติเกี่ยวกับการพิจารณาดำเนินการนอกเขต อบต.	

วิธีการเสนอญัตติ

- ๑) ยกมือขึ้นพ้นศีรษะเมื่อประธานอนุญาตจึงกล่าวได้ ณ ที่ของตน หรือที่จัดไว้
- ๒) การรับรอง : วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

การบรรจุญัตติ

- ๑) ประธานสภาต้องบรรจุญัตติที่เสนอมาเข้าระเบียบวาระภายในเวลาอันสมควรในสมัยประชุมนั้น
- ๒) ญัตติที่เสนอด้วยวาจา ประธานสภาต้องบรรจุเข้าระเบียบวาระในการประชุมคราวนั้น
- ๓) กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ไม่สามารถบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาได้ ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไป และให้แจ้งเหตุจำเป็นนั้นต่อสภาท้องถิ่นในสมัยประชุมนั้น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๐ วรรคสอง

ห้ามมีการเสนอญัตติอื่น ในขณะที่สภาท้องถิ่นกำลังประชุมเพื่อปรึกษาญัตติใดอยู่ ยกเว้น

- ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๑ ห้ามมิให้มีการเสนอญัตติอื่น ๆ ในขณะที่สภาท้องถิ่นกำลังประชุมเพื่อปรึกษาญัตติใดอยู่ ยกเว้นเป็นญัตติ ดังนี้
- ๑) ขอแปรญัตติร่างข้อบัญญัติที่ไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ
 - ๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการสภาท้องถิ่น ตามหมวด ๘ แห่งระเบียบนี้
 - ๓) ขอให้ลงมติ
 - ๔) ขอให้แยกประเด็นพิจารณา หรือแยกประเด็นลงมติ
 - ๕) ขอให้ปิดอภิปราย
 - ๖) ขอให้เปิดอภิปรายต่อไป
 - ๗) ขอให้เลื่อนการปรึกษา
 - ๘) ขอให้ประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาใช้อำนาจ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๑๙ ข้อ ๑๒๐ หรือ ข้อ ๑๒๑
 - ๙) ขอให้บุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

๑๐) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ถ้าที่ประชุมมีมติหรือเห็นชอบในญัตติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ญัตติเดิมเป็นอันตกไป เว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติเกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติ

ร่างข้อบัญญัติ

ร่างข้อบัญญัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๓ ต้องแบ่งเป็นข้อและมีบันทึกประกอบด้วย

- ๑) หลักการของร่างข้อบัญญัติ
- ๒) เหตุผลที่เสนอร่างข้อบัญญัติ

หมายเหตุ

๑) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๓ ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณ ทำการพิจารณาตรวจสอบ วิเคราะห์ และแก้ไขงบประมาณในขั้นต้น แล้วเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อผู้บริหารท้องถิ่น ได้พิจารณาอนุมัติให้ตั้งเงินงบประมาณยอดใดเป็นงบประมาณประจำปีแล้ว ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณรวบรวมและจัดทำเป็นร่างงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้นำเสนอต่อสภาท้องถิ่นภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม

คำว่าเสนอต่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอย่างไรนั้น กระทรวงมหาดไทยได้มีมาตรการเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยเร่งรัดให้มีการประชุมสภาเพื่อพิจารณางบประมาณรายจ่ายภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ในฐานะผู้กำกับดูแล กำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ และให้มีผลบังคับใช้ทันภายในวันเริ่มต้นปีงบประมาณ

๒) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๔ ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถนำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อสภาท้องถิ่นได้ทันภายในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ให้ผู้บริหารท้องถิ่นรายงานให้สภาท้องถิ่นทราบ โดยอาจกำหนดระยะเวลาที่คาดหมายว่าจะเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สภาท้องถิ่น เพื่อให้ความเห็นชอบด้วยก็ได้ แล้วให้ผู้บริหารท้องถิ่นรายงานให้ผู้กำกับดูแลทราบด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถใช้บังคับได้ทันในวันเริ่มต้นปีงบประมาณ

การเสนอร่างข้อบัญญัติ

เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับญัตติร่างข้อบัญญัติที่เสนอมาและตรวจเห็นถูกต้องตามระเบียบการประชุมนี้แล้ว ต้องส่งสำเนาให้กับสมาชิกสภาท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน ก่อนการประชุม ยกเว้นกรณีประชุมรีบด่วน ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนเวลาประชุม

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราว ต้องนำเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราวนั้นเข้าระเบียบวาระก่อนร่างข้อบัญญัติ

การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๑) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ ต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ แต่ที่ประชุมสภาจะอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวได้หากเป็นร่างข้อบัญญัติทั่วไป โดยผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนผู้ที่อยู่ในที่ประชุมจะเป็นผู้เสนอก็ได้ เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวแล้ว การพิจารณาวาระที่ ๒ ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการแปรญัตติเต็มสภา โดยให้ประธานที่ประชุมเป็นประธานคณะกรรมการแปรญัตติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๕ วรรคแรก

๒) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ จะพิจารณา ๓ วาระ โดยจะพิจารณารวดเดียวไม่ได้ และในวาระ ๒ ต้องกำหนดเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง นับแต่สภา มีมติรับหลักการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๕ วรรคสาม

๓) วาระการพิจารณา

(๑) วาระที่ ๑ เรื่อง รับหรือไม่รับหลักการ และห้ามมิให้มีการลงมติก่อนที่สมาชิกสภาได้อภิปรายเรื่องนั้นพอสมควรแล้ว หรือสภาจะให้คณะกรรมการสภาพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๗

(๒) ก่อนพิจารณาวาระที่ ๒ ต้องตั้งคณะกรรมการแปรญัตติไว้ โดยเฉพาะร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ ไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๗ คน เป็นคณะกรรมการสามัญ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐๓, ข้อ ๑๐๕, โดยเลือกใช้ข้อ ๑๐๗ ประกอบข้อ ๑๒, ข้อ ๘ และข้อ ๗๕ วรรคสาม สรุปคือเลือกคณะกรรมการจนครบจำนวนตามต้องการ เหมือนกับการเลือกประธานสภา

(๓) ระยะเวลาของการพิจารณาข้อบัญญัติงบประมาณ นับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการในวาระที่หนึ่งถึงวันที่สภาท้องถิ่นพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณในวาระที่สอง ต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อยกี่วัน พิจารณาตามขั้นตอนกระบวนการดังนี้ เช่น

วันที่ ๑ เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณในวาระที่ ๑ แล้วจะต้องมีการเลือกคณะกรรมการแปรญัตติสามัญ คือ เลือกคณะกรรมการจากสมาชิกสภาเท่านั้น จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๗ คน วิธีการเลือกใช้วิธีเดียวกับการเลือกประธานสภา กำหนดระยะเวลาในการรับคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง โดยให้สมาชิกสภาเป็นผู้กำหนดระยะเวลารับคำแปรญัตติ ตั้งแต่วันไหนถึงวันไหน เช่น กำหนดรับคำแปรญัตติตั้งแต่วันที่ ๒ สิงหาคม ถึงวันที่ ๔ สิงหาคม ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการแปรญัตติมีเวลาในการรับคำแปรญัตติ วันละ ๘ ชั่วโมง จำนวน ๓ วัน ก็จะครบ ๒๔ ชั่วโมง ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการแปรญัตติให้มีหลักฐานการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เมื่อกำหนดวันรับคำแปรญัตติแล้วสภาท้องถิ่นจะพิจารณาเรื่องร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นได้อีกในวันนั้น ให้เลขานุการสภาใช้อำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐๙ เชิญคณะกรรมการแปรญัตติประชุมเพื่อเลือกประธานคณะกรรมการแปรญัตติและเลขานุการคณะกรรมการแปรญัตติ

วันที่ ๒ - ๕ คณะกรรมการแปรญัตติต้องมารอรับคำแปรญัตติ ณ สถานที่ที่ได้แจ้งให้สมาชิกสภาทราบตามเวลาที่กำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง (อย่างน้อย ๓ วัน) เมื่อคณะกรรมการ

ได้รับคำเสนอคำแปรญัตติเสร็จแล้ว ให้ทำหนังสือเชิญผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกที่เสนอคำแปรญัตติเข้าประชุมเพื่อพิจารณาคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนกำหนดเวลานัดประชุม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐๕

วันที่ ๖ คณะกรรมการแปรญัตติเข้าร่วมประชุมพิจารณาคำแปรญัตติ โดยเชิญผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นที่ยื่นคำแปร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมชี้แจงเพื่อรับฟังเหตุผลและความจำเป็นของร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และที่สำคัญการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายจะกระทำได้เฉพาะการขอลดรายการจ่าย หรือการขอลดเงินทั้งโครงการ (ตัดโครงการทิ้ง) ที่ขออนุญาตจ่ายและต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองเช่นเดียวกับการเสนอญัตติคำแปร ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการแปรญัตติภายในเวลาที่สภาท้องถิ่นกำหนด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔๕ วรรคสาม, ข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง และห้ามไม่ให้แปรญัตติรายจ่ายขึ้นใหม่หรือเพิ่มเติมรายจ่าย หรือเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงินที่ขออนุมัติจ่าย เว้นแต่จะได้รับการรับรองจากผู้บริหารท้องถิ่น (ยกเว้น องค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมาตรา ๘๗ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ห้ามไม่ให้สมาชิกแปรญัตติเพิ่ม) หรือคำแปรนั้นผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้แปร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๐ และห้ามมิให้แปรญัตติในรายการและจำนวนเงินซึ่งมีข้อผูกพัน ดังนี้

๑) ดอกเบี้ยและเงินส่งใช้ต้นเงินกู้

๒) รายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามกฎหมาย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๑

กรณีที่คณะกรรมการแปรญัตติไม่เห็นชอบตามที่สมาชิกหรือกรรมการที่เสนอคำแปรญัตติและมีมติเห็นชอบตามร่างเดิมของนายกฯ กรรมการแปรญัตติต้องให้สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิสงวนความเห็นของกรรมการแปรญัตติ ตลอดจนการสงวนคำแปรญัตติด้วย โดยให้สมาชิกสภาที่เสนอคำแปรญัตติต้องทำเป็นหนังสือของสงวนคำแปรญัตติหรือสงวนความเห็นของคณะกรรมการแปรญัตติ การสงวนคำแปรญัตติหรือสงวนความเห็นฯ จะส่งให้สมาชิกที่ขอสงวนฯ มีสิทธิชี้แจงต่อสภาท้องถิ่นและให้พิจารณาคำแปรญัตตินั้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๑ ในวาระที่ ๒ ประธานคณะกรรมการแปรญัตติต้องรับจัดทำรายงานการเสนอคำแปรญัตตินั้น ต่อประธานสภาและต้องเสนอร่างข้อบัญญัตินั้น ตามร่างเดิม และตามที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานและบันทึกความเห็นยื่นต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในตอนใดหรือข้อใดบ้าง การแปรญัตติและมติของคณะกรรมการแปรญัตติเกี่ยวข้องด้วยการแปรนั้นเป็นประการใด การสงวนความเห็นของคณะกรรมการแปร ตลอดจนการสงวนคำแปรญัตติด้วย

กรณีคณะกรรมการแปรญัตติมีมติเห็นชอบตามสมาชิกที่เสนอคำแปรขอลดรายจ่ายหรือขอลดจำนวนเงินก็ตาม สมาชิกผู้นั้นไม่ต้องสงวนคำแปรญัตติแต่อย่างใด และสมาชิกผู้นั้นก็ไม่มีสิทธิพูดในการประชุมสภาท้องถิ่นในวาระที่สองแต่อย่างใด

กรณีที่ไม่มีกรณการแปรลดรายจ่ายหรือขอลดจำนวนเงิน ให้คณะกรรมการแปรญัตติ มติคงร่างเดิมไว้ โดยทำรายงานเสนอประธานสภา โดนเสนอร่างข้อบัญญัตินั้นตามร่างเดิมพร้อมทั้งบันทึกความเห็นยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น

วันที่ ๗ ประธานสภาท้องถิ่นส่งรายงานนั้นแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนวันประชุมพิจารณา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๐

(๔) วาระที่ ๒ ชั้นแปรญัตติ ประมาณวันที่ ๘ - ๙ สภาท้องถิ่นจะประชุมพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณวาระที่ ๒ ชั้นการแปรญัตติ โดยให้ปรึกษาเรียงตามลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรญัตติหรือที่คณะกรรมการแปรญัตติแก้ไขเท่านั้น

กรณีคณะกรรมการแปรญัตติมีมติคงร่างเดิมและประธานคณะกรรมการแปรญัตติชี้แจงต่อที่ประชุมแล้ว ประธานสภาไม่ต้องขอมติคงร่างเดิมอีกครั้ง ประธานสภาสามารถนำร่างข้อบัญญัติเข้าพิจารณาในระเบียบวาระที่ ๓ ได้เลย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๑ ทั้งนี้ การพิจารณาวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ สามารถพิจารณาวันเดียวกันได้

ตัวอย่างการแปรญัตติ

๑) การแปรญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย จะกระทำได้เฉพาะการขอลดรายจ่าย เช่น การแปรญัตติลดรายจ่ายโครงการประเพณีบุญบั้งไฟ จาก ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๐ บาท (ตัดโครงการ) หรือลดจำนวนเงินที่ขออนุญาตจ่าย เช่น โครงการจัดงานวันเด็ก จาก ๒๐,๐๐๐ บาท เหลือ ๑๕,๐๐๐ บาท โดยต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองจำนวน ๒ คน เช่นเดียวกับการเสนอญัตติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๙

คำแปรญัตติให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการแปรญัตติภายในระยะเวลาที่สภาท้องถิ่นกำหนด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๕ วรรคสาม ,ข้อ ๕๙ วรรคหนึ่ง

๒) หลักห้ามมิให้แปรญัตติรายจ่ายขึ้นใหม่ (เพิ่มโครงการ) หรือเพิ่มเติมรายจ่าย (เพิ่มจำนวนเงิน) หรือเปลี่ยนความประสงค์ของจำนวนเงินที่ขออนุมัติจ่าย (เปลี่ยนค่าชี้แจงงบประมาณ) ข้อยกเว้น เว้นแต่จะได้รับการรับรองจากนายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือนายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้แปรญัตติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๐

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะแปรญัตติเพื่อเพิ่มรายการ เพิ่มโครงการ หรือเพิ่มจำนวนในรายการ (เพิ่มเงิน) ที่ขออนุมัติจ่ายไม่ได้ กระทำเฉพาะแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายการ ตามมาตรา ๘๗ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓) ห้ามมิให้แปรญัตติในรายการและจำนวนเงินซึ่งมีข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ดอกเบี้ยและเงินสงฆ์เงินต้นเงินกู้ และรายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามกฎหมาย กรณีเงินโบนัสถือว่าไม่ใช่รายจ่ายตามกฎหมายจึงสามารถตัดทิ้งได้

กรณีมีปัญหารายจ่ายใดมีข้อผูกพันตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๑

(๕) ชั้นเห็นชอบร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี สามารถกระทำต่อในวันนั้นได้เลย ประธานสภาไม่ต้องให้สมาชิกสภาท้องถิ่นอภิปราย เว้นแต่มติที่ประชุมลงมติเห็นชอบให้อภิปรายได้ แต่ต้องมีเหตุอันควรในการประชุมวาระที่ ๓ ให้ขอมติว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ” ให้ตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแล้วให้ประธานสภาเสนอข้อบัญญัติที่ผ่านการเห็นชอบพร้อมรายงานการประชุมให้ผู้กำกับดูแลภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่สภามีมติเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติ

กรณีสภาท้องถิ่นไม่รับหลักการในวาระที่ ๑

ในการประชุมสภาท้องถิ่นวาระที่ ๑ ขึ้นรับหลักการของร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หากสภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการก็จะดำเนินการต่อไป ส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการแปรญัตติจนถึงกระบวนการขึ้นลงมติ หากสภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ตามกฎหมายจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้ง ดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐
๒. เทศบาล ตามมาตรา ๖๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๘๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

ที่มาของคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง

องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล มีจำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑. ตัวแทนฝ่ายสภา เรียกว่า “กรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายสภา” ประกอบด้วยสมาชิกสภาฯ จำนวน ๗ คน โดยคัดเลือกจากสมาชิกสภาฯ ที่ละคนจนกว่าจะครบจำนวน โดยวิธีการคัดเลือกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒ ,ข้อ ๘ มาบังคับใช้โดยอนุโลม
๒. ตัวแทนฝ่ายบริหาร เรียกว่า “กรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายบริหาร” โดยให้ฝ่ายบริหารเสนอบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาหรือไม่เป็น จำนวน ๗ คน
๓. ประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง จำนวน ๑ คน โดยมาจากการปรึกษาหารือของกรรมการทั้ง ๑๔ คน คือ กรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายสภา และกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายบริหาร ร่วมกันพิจารณาเสนอชื่อบุคคลที่มีใช้เป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองนายก เลขานุการนายก ที่ปรึกษานายก และมีได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาเป็นประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง

องค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบลมี ๗ คน ประกอบด้วย กรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายสภา ๓ คน กรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายบริหาร ๓ คน และประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ๑ คน โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการสรรหาคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล

ระยะเวลาในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง

กรณีที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการร่างงบประมาณรายจ่าย กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอ แต่งตั้งกรรมการ

พิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายสภา และกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายบริหาร ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการแห่งข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

สำหรับประธานคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ให้แต่งตั้งภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ มีคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งครบจำนวน

ในกรณีไม่สามารถเสนอชื่อบุคคลเป็นกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง หรือกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายสภาและกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งฝ่ายบริหาร ไม่สามารถ เสนอรายชื่อประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง หรือกรรมการ/ประธานไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี แต่งตั้งบุคคลที่มีใช้เป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองนายก เลขานุการนายก ที่ปรึกษานายกและมีได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ทำหน้าที่กรรมการหรือประธาน กรรมการดังกล่าวให้ครบจำนวน

ควรเลือกประธานกรรมการที่มีความเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะจะทำให้ผลการ ประชุมคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและเกิดความ ขัดแย้งในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายได้

หน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง

คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง มีหน้าที่นำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการนำมาพิจารณาโดยแก้ไข ปรับปรุงหรือยืนยันสาระสำคัญที่ ญัตติไว้ในร่างข้อบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนประโยชน์ ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นหลัก ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๕ หรือพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๖๒ ตรี หรือพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๘๗/๑ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง

คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ต้องนำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการนำมาพิจารณาโดยแก้ไข ปรับปรุงหรือยืนยันสาระสำคัญที่ญัตติไว้ ในร่างข้อบัญญัตินั้น โดยพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่แต่งตั้งประธานคณะกรรมการ พิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งในความแรก

กรณีคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน ให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง รวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาด โดยเร็วแล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณีและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ นายอำเภอส่งร่างข้อบัญญัติให้ผู้บริหารท้องถิ่นโดยเร็ว

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้รับร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ นายอำเภอแล้วแต่กรณีให้นำร่างข้อบัญญัตินั้นเสนอต่อสภาท้องถิ่นภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับ หากไม่ เสนอภายในระยะเวลา ๗ วัน ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วน จังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๕ หรือพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๖๒ ตรี หรือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๘๗/๑ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภท ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการนำเข้าพิจารณาในระเบียบวาระที่ ๒ ชั้นแปรญัตติตามระเบียบฯ ข้อ

๔๘ พรรคสอง เพื่อเข้าสู่กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการแปรรูปกิจการประชุมพิจารณาของคณะกรรมการแปรรูป และพิจารณาตามวาระที่ ๒ และ ๓ ต่อไป

กรณีวาระที่สาม

๑. สภาท้องถิ่นมีมติไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับร่างจากผู้บริหารท้องถิ่น หากสภาท้องถิ่นพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน หรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติ ถือว่าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นตกไป และต้องมีการยุบสภาท้องถิ่นแห่งนั้น

๒. สภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อเห็นชอบแล้วให้ส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามและประกาศใช้ต่อไป

ร่างข้อบัญญัติตกไป

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๓ ร่างข้อบัญญัติจะตกไปเมื่อ

- ๑) ร่างข้อบัญญัติที่สภาไม่รับหลักการ
- ๒) ร่างข้อบัญญัติที่สภาลงมติไม่ให้ตราเป็นข้อบัญญัติ

ผลเมื่อร่างข้อบัญญัติตกไป

- ๑) ถือว่าร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น
- ๒) ห้ามเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันในสมัยประชุมนั้นอีก เว้นแต่ประธานสภา

อนุญาตเมื่อเหตุการณได้เปลี่ยนแปลงไป

การถอนญัตติ คำแปรญัตติ แก้ไขข้อความ หรือขอถอนชื่อ

การถอนญัตติหรือคำแปรญัตติ จะกระทำเมื่อ

- ๑) ต้องการแก้ไขข้อความในญัตติร่างข้อบัญญัติที่เปลี่ยนหลักการ
- ๒) ขอถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองหรือผู้ร่วมเสนอญัตติ

จะกระทำเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ได้จัดเข้าระเบียบวาระแล้วจะทำได้ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมสภา หรือที่ประชุมคณะกรรมการแปรรูป (คำแปรญัตติขึ้นคณะกรรมการฯ)

กรณีถือว่าถอนญัตติ

๑) ถึงวาระพิจารณาแล้ว ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติไม่ขออภิปราย หรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภาให้ถือว่าได้ถอนญัตติ / คำแปรญัตตินั้น

๒) กรณีผู้บริหารเสนอญัตติ / แปรญัตติ อัจฉริยะหมายให้รองนายกฯ เลขฯ ที่ปรึกษาฯ เป็นผู้อภิปรายชี้แจงหรือแถลงแทนก็ได้แต่ต้องทำเป็นหนังสือ

แผนภาพที่ ๓ การเสนอญัตติ

๑) จัดทำญัตติเป็นหนังสือ

- การเสนอ ยื่นต่อประธานสภา ล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน

- การรับรอง

*ญัตติที่เสนอโดยผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ต้องมีผู้รับรอง

*ญัตติที่เสนอโดยสมาชิก ต้องมีสมาชิกรับรองอย่างน้อย ๒ คน (หากมีสมาชิกเหลืออยู่น้อยกว่า ๘ คน ให้มีสมาชิกรับรอง ๑ คน (เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น))

- การบรรจุญัตติ

*ประธานสภาบรรจุญัตติที่เสนอมาเข้าระเบียบวาระภายในเวลาอันสมควร ในสมัยประชุมนั้น

*ถ้ามีเหตุจำเป็น ให้บรรจุในสมัยประชุมถัดไปให้แจ้ง

๒) ญัตติที่เสนอด้วยวาจาตามข้อ ๓๘ วรรคห้า

- การเสนอ ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตจึงกล่าวได้

- การรับรอง ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ

- การบรรจุญัตติ ประธานสภาบรรจุญัตติที่เสนอมาเข้าระเบียบวาระในการประชุมคราวนั้น

ญัตติตกไป

- ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระแล้ว หากไม่พิจารณาในสมัยประชุมนั้น/พิจารณาไม่แล้วเสร็จ เว้น ญัตติร่างข้อบัญญัติให้บรรจุในสมัยถัดไป

- ญัตติที่ประชุมสภายังไม่ได้พิจารณา/พิจารณายังไม่แล้วเสร็จ เมื่อสภาครบวาระ/ยุบสภา

การถอนญัตติ

- ยังไม่บรรจุญัตติลงระเบียบวาระ

** การขอถอนต่อประธานสภา

- บรรจุญัตติลงระเบียบวาระแล้ว

** การขอถอนต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุม

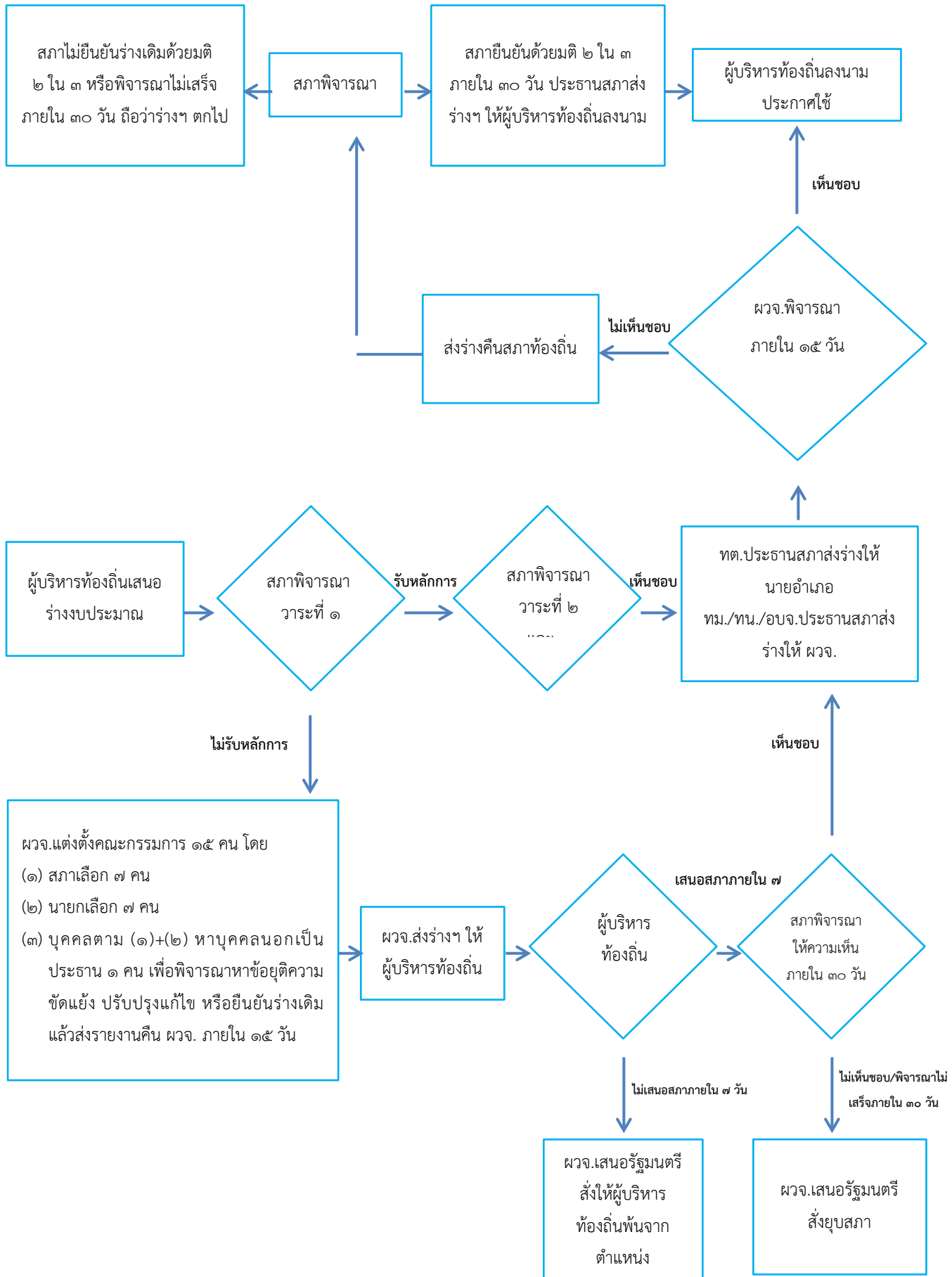
กรณีที่ได้ถอนญัตติ

- ถึงวาระพิจารณาแล้ว ผู้เสนอ/ผู้แปรญัตติไม่อยู่หรือไม่ขออภิปรายให้ถือว่าได้ถอนญัตติ/คำแปรญัตติ

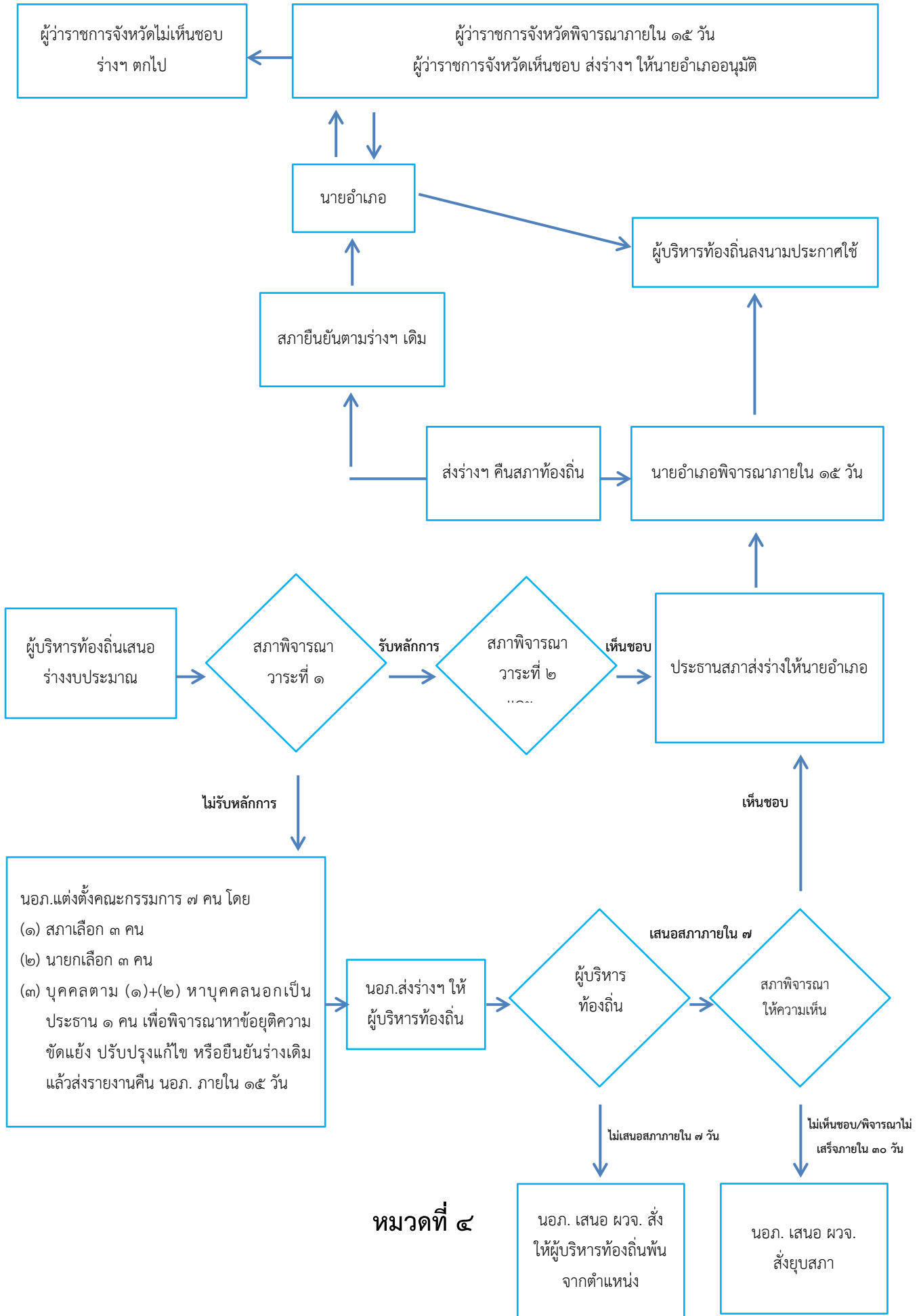
- กรณีผู้บริหารเสนอญัตติ/แปรญัตติ → อาจมอบหมายให้รองนายก/เลขา/ที่ปรึกษานายก เป็นผู้อภิปราย/ชี้แจง/แถลงแทนได้

→ ต้องทำเป็นหนังสือ

**แผนภาพที่ ๔ กระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
และร่างเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาล**

แผนภาพที่ ๕ กระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

การอภิปราย

การกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมสภา

๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำใดต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตแล้วจึงกล่าวได้ โดยให้ยืนกล่าว ณ ที่ของตนหรือ ณ ที่ซึ่งจัดไว้ก็ได้ และต้องกล่าวกับประธานสภาท้องถิ่น ให้ใช้เวลาตามสมควร หากใช้เวลาเกินสมควรและมีผู้อื่นจะอภิปรายต่อไป ประธานอาจสั่งให้หยุดได้ เมื่ออภิปรายมา ๑๐ นาทีแล้ว (ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๗)

๒) การอภิปรายเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษาห้ามกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็น

๓) ห้ามใช้คำหยาบคายใส่ร้ายป้ายสีผู้ใด

๔) ห้ามกล่าวถึงชื่อบุคคลใดๆ เว้นแต่หากจำเป็น

๕) ห้ามนำเอกสารมาอ่านในที่ประชุมฟัง เว้นแต่จำเป็น

๖) ห้ามนำวัตถุใดๆ เข้ามาแสดง เว้นแต่ประธานอนุญาต

การอนุญาตให้อภิปรายและลำดับการอภิปราย

๑) ให้ผู้เสนอญัตติ หรือผู้แปรญัตติอภิปรายก่อน กรณีมีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายครั้งละ ๑ คน

๒) ผู้คัดค้าน (ถ้ามี)

๓) ผู้สนับสนุนผู้เสนอ หรือผู้แปรญัตติ

๔) ผู้สนับสนุนผู้คัดค้าน ให้อภิปรายสลับกันถ้าไม่มีอีกฝ่ายก็ให้ฝ่ายนั้นอภิปรายต่อเนื่องได้

การปิดอภิปราย

การปิดอภิปรายจะกระทำได้เมื่อ

๑) ไม่มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไป

๒) ประธานเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้วประธานเสนอให้วินิจฉัยว่าควรปิดอภิปรายหรือไม่ เว้นแต่ อภิปรายกรณีสมาชิกถูกกล่าวหา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๒ ให้อภิปรายจนหมดข้อสงสัย ห้ามรวบรัดอภิปราย

๓) เมื่อปิดอภิปรายแล้วให้ประธานเสนอให้ลงมติ

การรักษาระเบียบการประชุม

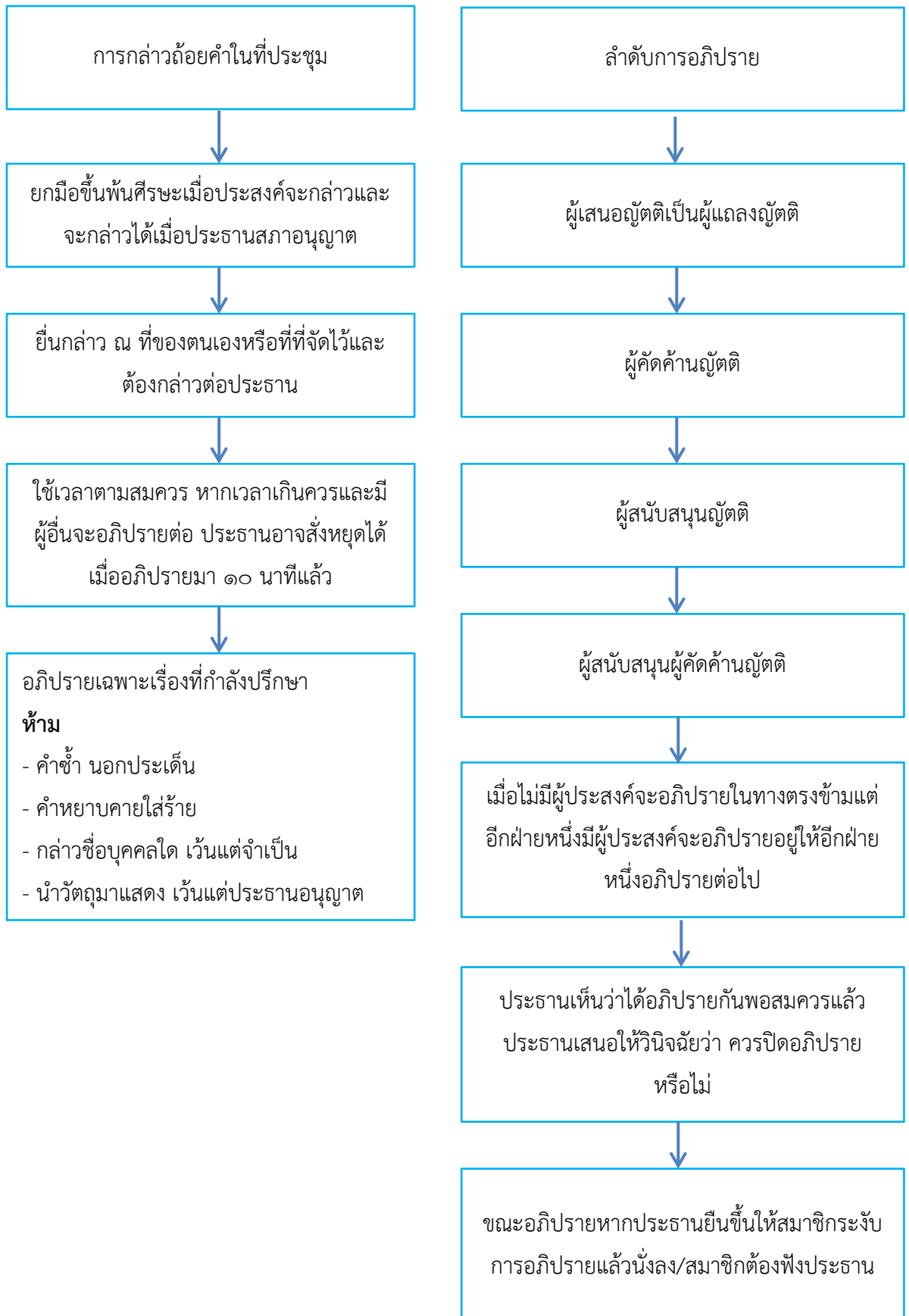
๑) เมื่อประธานเตือนสมาชิกต้องปฏิบัติตามทันที ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๖

๒) เมื่อเห็นว่าผู้กระทำผิดระเบียบการประชุม สมาชิกสภาอาจยืนหรือยกมือร้องขอต่อประธานให้วินิจฉัย

๓) คำวินิจฉัยเป็นเด็ดขาดและห้ามอภิปรายในเรื่องนี้อีก ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๐

๔) ขณะอภิปราย ถ้าประธานยื่น ให้สมาชิกระงับการอภิปรายแล้วนั่งลงทันทีและสมาชิกต้องฟังประธาน

แผนภาพที่ ๖ การอภิปราย

หมวดที่ ๕

การลงมติ

การลงมติ

วิธีการออกเสียงลงคะแนน

๑) เปิดเผย ให้ใช้วิธียกมือพ้นศีรษะ เว้นผู้บริหาร / สมาชิกไม่น้อยกว่า ๓ คน เสนอให้ใช้วิธียื่นขึ้น หรือเรียกชื่อตามลำดับอักษร และที่ประชุมเห็นชอบ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๔

๒)ลับ

(๑) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ออกเสียงลงคะแนนลับ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๕

(๒) ในกรณี ผู้บริหาร / สมาชิกไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ที่อยู่ในที่ประชุมเสนอให้ออกเสียงลับ และสภาเห็นชอบ

๓) วิธีการ เขียนเครื่องหมายบนกระดาษใส่กล่องที่จัดให้ แล้วประธานเรียกชื่อตามลำดับอักษรนำของมาใส่หีบด้วยตนเองต่อหน้าประธาน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๖ ให้ดำเนินการดังนี้

๑) ก่อนลงมติ ประธานต้องตรวจสอบว่าครบองค์ประชุมหรือไม่ถ้าไม่ครบลงมติไม่ได้

๒) หลัก “หนึ่งคนหนึ่งเสียง”

๓) ประธานที่ประชุมออกเสียงในฐานะสมาชิก โดยไม่ต้องลงจากที่นั่งประธานก็ได้

๔) ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อน และให้ถือเอาคะแนนเสียงมากที่สุดเป็นเกณฑ์

๕) กรณีประธานถามและไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่าเป็นเห็นชอบ

๖) กรณีสมาชิกเข้ามาเมื่อเริ่มลงคะแนนแล้ว

(๑) กรณีเปิดเผย - มีสิทธิออกเสียงร่วมกับฝ่ายที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จได้

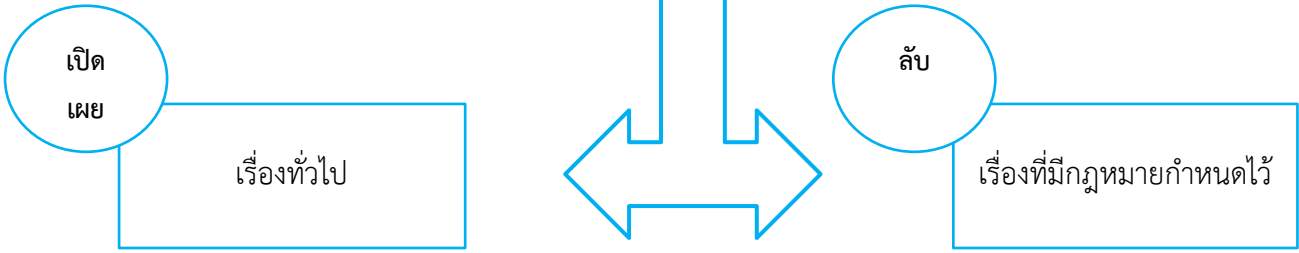
(๒) กรณีลับ - มีสิทธิออกเสียงได้ก่อนประธานสั่งให้นับคะแนน

การนับคะแนนและประกาศลงคะแนน

๑) เมื่อนับเสร็จแล้วประธานต้องประกาศคะแนนทันที ให้ประกาศด้วยว่าได้คะแนนข้างมากครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

๒) ให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น กรณีคะแนนเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงชี้ขาด และอาจบอกเหตุผลด้วยหรือไม่ก็ได้

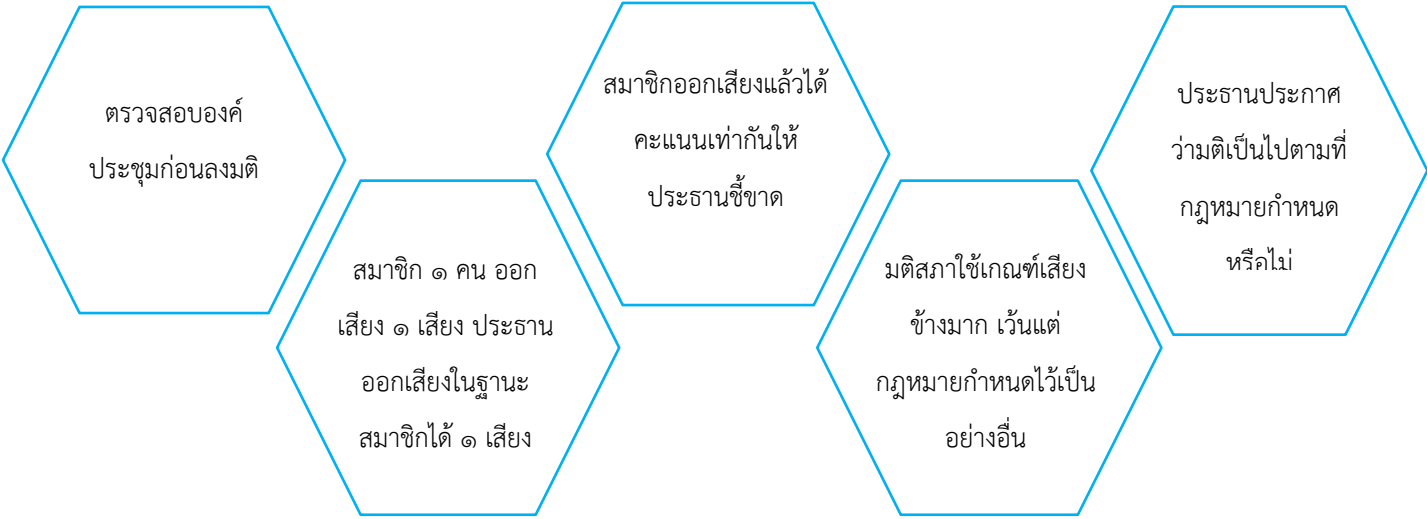
แผนภาพที่ ๗ การลงมติ

- ยกมือท่วมศีรษะ
 - ยืน
 - เรียกชื่อตามลำดับตัวอักษรและออกเสียงรายคน
- *ปกติใช้วิธีการยกมือ เว้นแต่ผู้บริหารท้องถิ่น/สมาชิกไม่น้อยกว่า ๓ คน ขอให้ใช้วิธียืน/เรียกชื่อ

- เขียนเครื่องหมายในบัตรลงคะแนน
เห็นด้วย	=	/
ไม่เห็นด้วย	=	X
งดออกเสียง	=	0

- ประธานเรียกสมาชิกตามลำดับตัวอักษร
- สมาชิกนำบัตรลงคะแนนใส่ซอง+หีบหน้าประธาน
- ประธานเลือกสมาชิกไม่น้อยกว่า ๒ คน มาช่วยนับคะแนน

หมวดที่ ๖

กระทู้ถาม

กระทู้ถาม คือ คำถามซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น กระทู้ถามมี ๒ ประเภท คือ ๑) กระทู้ถามทั่วไป ๒) กระทู้ถามด่วน

หลักเกณฑ์การตั้งกระทู้ถาม

- ๑) แต่ละกระทู้ที่ผู้ตั้งและซักถามได้เพียงคนเดียว
- ๒) ในการประชุมครั้งหนึ่ง คนหนึ่งตั้งได้ ๑ กระทู้ ยกเว้นประธานสภาอนุญาต
- ๓) ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ๘ ประการ ดังนี้

- (๑) มีความเชิงประชด เสียดสี หรือแก้งกล่าวใส่ร้าย
- (๒) เคลือบคลุม หรือเข้าใจยาก
- (๓) ในเรื่องที่ได้ตอบแล้ว หรือได้ชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ หรือที่ตกไป
- (๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน
- (๕) เพื่อให้ออกความเห็น
- (๖) ในปัญหาข้อกฎหมาย
- (๗) ในเรื่องที่ไม่เป็นสาระสำคัญ
- (๘) เพื่อทราบกิจการส่วนตัวของบุคคลใดๆ เว้นแต่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ราชการ

๔) ทำเป็นหนังสือ (ตามแบบท้ายระเบียบ) และยื่นต่อประธานสภา เพื่อเสนอล่วงหน้า และให้ประธานสภาส่งกระทู้ให้ผู้บริหารเตรียมตอบ พร้อมบรรจุเข้าระเบียบวาระภายใน ๗ วัน นับแต่ส่งกระทู้ให้ผู้บริหาร

กระทู้ถามด่วน

- ๑) กระทู้ถามด่วนต้องเป็นเรื่องเกี่ยวประโยชน์สำคัญหรือเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วนกระทบประชาชนอย่างร้ายแรงที่จะต้องรีบชี้แจง และดำเนินการโดยทันที
- ๒) ประธานต้องรีบส่งให้ผู้บริหารเตรียมตอบ พร้อมกับกำหนดเวลาตามความสำคัญและความสนใจของประชาชน
- ๓) ประธานอนุญาตให้ถามกระทู้ถามด่วนก่อนตามลำดับ
- ๔) เมื่อผู้บริหารตอบแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ซักถามได้อีก ๓ ครั้ง

การสิ้นสุดของกระทู้ถาม

- ๑) การถอนกระทู้ถาม
 - (๑) ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนเมื่อใดก็ได้และห้ามผู้นั้นขึ้นกระทู้ถามในเรื่องนั้นอีก
 - (๒) ผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถาม / ไม่อยู่เมื่อถึงระเบียบวาระให้ถือว่าถอนกระทู้ถามนั้น
- ๒) กระทู้ถามตกไป เมื่อสมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง ให้ถือว่ากระทู้ถามตกไป

การตอบกระทู้ถาม

๑) ผู้บริหารมีสิทธิไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของทางราชการ โดยแจ้งให้สภาทราบภายใน ๗ วัน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๙๘ วรรคท้าย

๒) ผู้บริหารขอเลื่อนการตอบได้ และต้องชี้แจงเหตุผลพร้อมกำหนดเวลาที่จะตอบ หากนานเกินไปสภามีสิทธิกำหนดเวลาให้ตอบได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๙๙

กระทู้ที่ยังไม่ตอบระงับไป

กระทู้ที่ยังไม่ตอบถูกระงับไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐๑ เมื่อ

- ๑) ครบวาระสภาท้องถิ่น
- ๒) ยุบสภาท้องถิ่น
- ๓) ปิดสมัยประชุม
- ๔) ผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

แผนภาพที่ ๘ การตั้งกระทู้ถาม

๙) ประธานมีอำนาจ
วินิจฉัยให้กระทู้ต้องห้าม
ตกไป คำวินิจฉัยเป็น
ที่สุด

คำถามซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้น
เพื่อสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับ
ข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยวกับ
งานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

๑) ในการประชุม
ครั้งหนึ่ง ๑ คน ตั้งได้
๑ กระทู้ เว้นแต่
ประธานอนุญาต

๘) ไม่ฟุ่มเฟือย วกวน
ซ้ำซาก หรือมีลักษณะ
เป็นการอภิปราย

๒) ทำเป็นหนังสือ
(ตามแบบ) เสนอ
ล่วงหน้า ยื่นต่อ
ประธานสภา

กระทู้ถาม

- กระทู้ถามทั่วไป
- กระทู้ถามด่วน

๗) กระทู้ถามต้องไม่มี
ลักษณะต้องห้ามตามข้อ
๙๐ (๘ ประการ)

๓) ประธานส่งให้
ผู้บริหารเตรียมตอบและ
บรรจุเข้าวาระภายใน
๗ วัน นับแต่ส่ง

๖) ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิ
ถอนเมื่อใดก็ได้ และห้ามผู้
นั้นยื่นกระทู้ถามในเรื่อง
นั้นอีก

๕) ผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถาม/ไม่อยู่ เมื่อ
ถึงระเบียบวาระให้ถือว่าถอนกระทู้
ถามนั้น

๔) ประธานต้องอนุญาตให้
ถามกระทู้ถามด่วนก่อน
เมื่อผู้บริหารตอบแล้ว ผู้ตั้ง
กระทู้ ซักถามได้ ๓ ครั้ง

หมวดที่ ๗

คณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ

๑) คณะกรรมการสามัญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่น มีจำนวน ๓ - ๗ คน

๒) คณะกรรมการวิสามัญ ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น มีจำนวน ๓ - ๗ คน

การตั้งคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีมีสิทธิเสนอชื่อผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อให้สภาเทศบาลแต่งตั้งเป็นกรรมการวิสามัญได้ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ของ จำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

หน้าที่ของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่น มีหน้าที่กระทำการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใดๆ อันอยู่ในกิจการของสภาท้องถิ่น แล้วรายงานต่อสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณากิจการของสภาท้องถิ่นเป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นสามารถตั้งคณะอนุกรรมการสภาท้องถิ่นได้ตามสมควร

การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐๗ ดังนี้

๑) การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ได้

๒) ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน ส่วนกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

๓) การเสนอชื่อให้เสนอได้โดยไม่จำกัดจำนวน เว้นแต่ที่ประชุมมีมติเป็นอย่างอื่น

๔) สภาท้องถิ่นมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการสภาท้องถิ่นชุดต่างๆ ตามความจำเป็นแก่กิจการในหน้าที่ของสภาท้องถิ่น ดังนี้

(๑) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม (คณะกรรมการสามัญเท่านั้น)

(๒) คณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ (คณะกรรมการสามัญเท่านั้น)

(๓) คณะกรรมการอื่นๆ ตามที่สภาท้องถิ่นเห็นสมควร แต่ต้องเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของนายกไม่ได้ เนื่องจากมิใช่อำนาจหน้าที่ของสภาท้องถิ่น

๕) กรณีมีการเสนอชื่อหลายคนให้นำวิธีการเลือกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒ มาบังคับใช้โดยอนุโลม คือเป็นการเลือกทีละคนตาม

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๘ และข้อ ๗๕ วรรคสาม เหมือนกับการคัดเลือกประธานสภา

การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นจะพ้นจากตำแหน่ง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๐๖ เมื่อ

- ๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่น
- ๒) ตาย
- ๓) สมาชิกสภาของสมาชิกสภาท้องถิ่นของผู้ขึ้นสิ้นสุดลง
- ๔) เลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ หรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นลง
- ๕) สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากหน้าที่

หมวดที่ ๘

การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อย

การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อย

การแต่งกายเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๑๗ ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นสถานที่ควรแก่ความเคารพ ผู้เข้าไปจะต้องแต่งกายสุภาพ ประพฤติตนให้เรียบร้อย และอยู่ในที่ที่จัดไว้ การแต่งกายของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น นั้น ให้แต่งเครื่องแบบชุดสากลนิยม ชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนด ดังนั้น การแต่งกายอาจจะแต่งเครื่องแบบหรือชุดสุภาพตามที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนด

สถานที่ประชุมจะต้องกำหนดที่นั่งของผู้บริหารท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกท้องถิ่นให้เป็นสัดส่วน และในขณะที่กำลังประชุม ห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปในที่ที่จัดไว้

ประธานสภาท้องถิ่น มีอำนาจอนุญาตให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมและการปรึกษาของสภาท้องถิ่นได้ ตามระเบียบที่สภาท้องถิ่นแต่ละแห่งกำหนดไว้ และประธานสภาอาจใช้ดุลยพินิจ อนุญาตให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในวาระอื่นๆ ได้

ในที่ประชุมสภาท้องถิ่นห้ามผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม ๑๑๘

- ๑) ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ กล่าวคำหยาบคาย เสียดสีหรือใส่ร้าย
- ๒) แสดงกิริยาอันพึงรังเกียจ
- ๓) ก่อความสงบเรียบร้อย หรือกระทำการให้เสื่อมเสียเกียรติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น
- ๔) ขัดคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น

อำนาจของประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อย

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๑๙ ในขณะที่มีการประชุมสภาท้องถิ่น ผู้ใดละเมิดระเบียบการประชุม หรือกระทำการฝ่าฝืนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๑๘ ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจ ตักเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด หรือให้กล่าวคำขอขมาในที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือห้ามมิให้พูดต่อไป หรือสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้ ในกรณีที่ขัดคำสั่งประธานสภาท้องถิ่น หรือ ก่อความสงบเรียบร้อย หรือกระทำการเสื่อมเสียเกียรติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการกระทำนั้น หรือสั่งให้ออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นครั้งนั้น โดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นสั่งให้ผู้ออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น หากผู้นั้นขัดขืนคำสั่งประธานสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารท้องถิ่น ให้ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการประชุมสภาท้องถิ่น นำตัวผู้นั้นออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นหรือออกไปให้พ้นจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น กรณีที่ท้องถิ่นมีความขัดแย้งควรเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมการประชุมด้วย

เหตุอลเวง

กรณีเกิดเหตุประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้ไว้ดังนี้

๑. กรณีเกิดเสียงเอ็ดอิ่งขึ้นในที่ประชุมสภาท้องถิ่น จนประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าไม่สามารถจะรักษาระเบียบการประชุมให้เป็นที่เรียบร้อยได้ ประธานสภาท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒๐ สั่งหยุดพักการประชุมสภาท้องถิ่นไว้ชั่วคราว

๒. กรณีเกิดเหตุอลเวงในที่ประชุมสภาท้องถิ่น จนประธานสภาท้องถิ่นไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้ ประธานสภาท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒๑ และข้อ ๒๙ สั่งปิดประชุมสภาท้องถิ่นได้ เช่น มีเหตุประชาชนมาประท้วงนายกหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้เพราะเหตุการณ์รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ได้ ประธานสภาย่อมใช้ดุลยพินิจในการสั่งปิดประชุมสภาท้องถิ่นเพราะเหตุอลเวงได้ แม้สมาชิกสภาเหลือเกินกึ่งหนึ่งจะขอเปิดประชุมสภาเพื่อพิจารณาญัตติต่อไป ย่อมไม่สามารถเปิดประชุมสภาได้ โดยถือว่าคำสั่งประธานสภาท้องถิ่นตามความในหมวดการรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยเป็นคำสั่งที่เด็ดขาด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๒๒

หมวดที่ ๙

การแถลงนโยบาย

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นขอแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่น

๑. ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุเข้าวาระการประชุมท้องถิ่นเป็นเรื่องด่วน
๒. ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการให้สมาชิกสภาซักถามหรืออภิปรายรวมกัน เว้นแต่มติที่ประชุม มีมติให้ซักถามหรืออภิปรายเป็นประเด็นๆ ไป
๓. สมาชิกสภาที่มีสิทธิซักถามและอภิปราย คัดค้านหรือสนับสนุน เรื่องความเหมาะสม แผนการปฏิบัติ วิธีการ ความสามารถในการบริหารให้สำเร็จตามนโยบายได้
๔. ผู้บริหารเท่านั้นที่มีสิทธิตอบข้อซักถามหรือข้อคัดค้าน จะตอบทีละคนหรือครั้งละหลายคนก็ได้

เอกสารอ้างอิง

๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ผู้จัดทำ

นางมัตติกา กอมาตย์

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเขาหลวง
อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด